Iran en Oekraïne: de prijs van westerse oorlogspropaganda en militaire illusies

Door Frank , 7 november 2026

Iran en Oekraïne: de prijs van westerse oorlogspropaganda en militaire illusies

Scott Ritters waarschuwing over Amerikaanse overmoed, de energiecrisis en de blokkering van diplomatie

Door Frank Dumon - Kritisch achtergrondartikel | 7 november 2026

Wanneer een oorlog niet de beloofde veiligheid oplevert, maar economische ontwrichting, stijgende prijzen en een steeds groter risico op escalatie, moet de vraag worden gesteld wie de uitgangspunten van die oorlog heeft bepaald. En wanneer regeringen hun beleid blijven rechtvaardigen met dezelfde argumenten die bij eerdere militaire campagnes tekortschoten, wordt de controle van het publieke verhaal minstens zo belangrijk als de controle van het slagveld. Dat is de kern van de analyse die de voormalige Amerikaanse VN-wapeninspecteur Scott Ritter naar voren brengt in zijn recente gesprek over Iran, Oekraïne en de

mondiale energievoorziening.

Ritter behoort tot de felste Amerikaanse critici van het buitenlandse beleid van Washington. Hij stelt dat de Verenigde Staten hun militaire mogelijkheden overschatten, dat zij de escalatierisico's in de Perzische Golf onderschatten en dat de voortzetting van de oorlog in Oekraïne een politiek project is geworden waarvan de gewone Oekraïense en Europese bevolking de prijs betaalt. Zijn taal is soms scherp, zijn voorspellingen zijn niet automatisch juist en sommige specifieke beschuldigingen in het aangeleverde automatische transcript zijn niet onafhankelijk bevestigd. Maar zijn centrale strategische vraag verdient een rechtstreeks antwoord: **wat heeft het Westen met zijn militaire druk, sancties en belofte van overwinning werkelijk bereikt?**

Twee andere recente verklaringen versterken het politieke belang van die vraag. De Iraanse geestelijke Ahmad Khatami ziet in de houding van zowel Amerikaanse Democraten als Republikeinen tegenover Iran vooral continuïteit. Dmitri Medvedev, voormalig president van Rusland, stelt dat de technologie van Elon Musk via Starlink onderdeel van de oorlog in Oekraïne is geworden. Samen belichten deze drie stemmen de militaire, politieke, economische en technologische dimensies van een wereld waarin de Verenigde Staten nog steeds de ambitie hebben de internationale veiligheidsorde te bepalen, maar steeds vaker op de grenzen van die macht stuiten.

Dit artikel vertrekt uitdrukkelijk vanuit een kritiek op de westerse oorlogspolitiek. Het probeert niet kunstmatig iedere partij evenveel gelijk of ongelijk te geven. De gebruikte maatstaf blijft wel dezelfde: een vaststelbaar feit is iets anders dan een regeringsverklaring, een militaire voorspelling of een politieke beschuldiging. Juist een krachtige kritiek op Washington en de NAVO heeft er belang bij dat onderscheid serieus te nemen.

1. Scott Ritter: militaire overmacht is nog geen politieke overwinning

In het aangeleverde gesprek met Scott Ritter wordt hem gevraagd wat Donald Trump bedoelt met de dreiging van een nieuwe, zwaardere aanval op Iran. Ritter antwoordt niet met de gebruikelijke discussie over de omvang van een bombardement. Hij stelt een militaire rekensom voor: welke middelen waren beschikbaar tijdens de verrassingsaanval van 28 februari 2026, welke middelen zijn nu nog inzetbaar, hoeveel weerstand kan Iran inmiddels organiseren en hoe lang kan Washington de confrontatie volhouden?

Volgens Ritter beschikten de Verenigde Staten bij het begin van de oorlog over een gunstiger operationele situatie. Verrassing was mogelijk, er waren meer middelen geconcentreerd en Iran was minder voorbereid op onmiddellijke vergelding. Na maanden van conflict is die uitgangspositie veranderd. De Iraanse strijdkrachten hebben hun verdediging en tegenmaatregelen kunnen aanpassen. De Verenigde Staten hebben tegelijkertijd te maken met voorraden, logistiek, bescherming van bases, scheepvaart en de politieke kosten van een voortgezette oorlog.

Zijn conclusie is dat het begrip 'grote aanval' in Washington als politieke retoriek kan functioneren, zonder dat daarmee een duurzame militaire strategie is aangetoond. Een staat kan immers doelen vernietigen en toch de oorlog politiek verliezen. Dat onderscheid is cruciaal. De vernietiging van een energie-installatie is geen bewijs dat de tegenstander capituleert. Zij kan juist een nieuwe vergeldingsronde veroorzaken. Hoe meer Washington zijn geloofwaardigheid koppelt aan de belofte Iran op de knieën te dwingen, hoe moeilijker het wordt een diplomatieke uitweg als succes te presenteren.

Ritters precieze inschatting van de Amerikaanse resterende capaciteit is zijn eigen militaire beoordeling; openbare gegevens volstaan niet om elk onderdeel daarvan te bevestigen. Maar het strategische uitgangspunt is sterk: militaire macht moet worden beoordeeld op haar *politieke resultaten*, niet alleen op het vermogen explosieven op doelwitten af te leveren. De geschiedenis van langdurige Amerikaanse interventies biedt genoeg redenen om die vraag ernstig te nemen.

2. De oorlog tegen Iran heeft de energiecrisis niet voorkomen, maar veroorzaakt

De Verenigde Staten en Israël begonnen op 28 februari 2026 een nieuwe oorlogscampagne tegen Iran. Teheran reageerde met tegenaanvallen in de regio en ingrepen in het verkeer door de Straat van Hormuz. Die chronologie is essentieel voor de politieke beoordeling. De regering in Washington kan niet doen alsof de daaropvolgende energiecrisis een losstaand natuurverschijnsel is. Zij is een voorzienbaar gevolg van de keuze voor een militaire confrontatie in een regio die centraal staat in de mondiale olie- en gasvoorziening.

Ritter benadrukt dat Iran niet dezelfde middelen nodig heeft als de Verenigde Staten om grote economische schade te veroorzaken. Een Amerikaanse strijdmacht kan superieur zijn op het vlak van luchtmacht, satellietinformatie en conventionele aanvalscapaciteit, terwijl Iran met raketten, drones en dreiging tegen kwetsbare infrastructuur toch buitenproportionele kosten kan opleggen. Het gaat om een ongelijke verhouding in wapens, maar niet noodzakelijk in economische gevolgen.

Een relatief beperkte verstoring op een cruciaal knooppunt kan enorme schokken veroorzaken in de internationale handel.

Die redenering wordt ondersteund door concrete cijfers. Het Internationaal Energieagentschap (IEA) schatte dat in 2025 dagelijks ongeveer twintig miljoen vaten olie en olieproducten door de Straat van Hormuz werden vervoerd, goed voor ongeveer een kwart van alle over zee verhandelde olie. Ook bijna een vijfde van de mondiale handel in vloeibaar aardgas liep via deze route. De Golf is dus geen randgebied dat Washington naar believen kan destabiliseren zonder gevolgen voor de wereldeconomie.

Volgens de IEA-analyse van september 2026 was de oliestroom door Hormuz in augustus teruggevallen tot gemiddeld 7,6 miljoen vaten per dag, 13,1 miljoen minder dan vóór de oorlog. In het rapport van oktober meldde het agentschap gedeeltelijk herstel van de stromen, maar ook aanhoudende krapte op markten voor onder meer diesel. De situatie is dus geen totale en permanente blokkade, maar wel een historische ontwrichting.

Ook het Internationaal Monetair Fonds beschrijft de oorlog als een grote schok voor energie, handel, transport en financiële stabiliteit. Hogere verzekeringskosten, omwegen voor schepen en stijgende prijzen van energie en voedsel treffen vooral landen die geen grote eigen reserves hebben. In een analyse van maart 2026 wees het IMF op de wereldwijd asymmetrische gevolgen. De rijkste economieën kunnen een deel van de kosten opvangen; kwetsbare huishoudens in energie-importerende landen kunnen dat veel minder goed.

Hier raakt Ritters waarschuwing de kern van de zaak. Een militaire campagne die officieel de veiligheid moest vergroten, heeft een van de grootste energieverstoringen uit de moderne geschiedenis helpen ontketenen. De vraag naar verantwoordelijkheid kan daarom niet uitsluitend aan Iran worden gesteld. Zij moet ook aan de regeringen worden gesteld die de nieuwe militaire campagne begonnen.

3. Een aanval op olie en gas kan uitgroeien tot een aanval op de wereldeconomie

Ritter waarschuwt dat een Amerikaanse aanval op de Iraanse energievoorziening kan leiden tot vergelding tegen installaties in Saudi-Arabië, Qatar, Koeweit, Bahrein en de Verenigde Arabische Emiraten. Daarmee beschrijft hij een scenario waarin de kwetsbaarheid van de hele regio wordt ingezet als afschrikking. Zijn meest verregaande voorspelling, dat de volledige productie dan voor zeer lange tijd zou verdwijnen, staat niet vast. Maar het feitelijke risico dat infrastructuur en

scheepvaart over nationale grenzen heen doelwit worden, is door de oorlog van 2026 allang aangetoond.

Het IEA heeft de verstoring van de energiemarkten in 2026 omschreven als uitzonderlijk groot. In zijn Global Gas Security Review van 3 november stelde het agentschap dat de verminderde LNG-stromen via Hormuz de gasprijzen in Azië en Europa opstuwden tot niveaus die sinds de energiecrisis van 2022-2023 niet meer waren gezien. De prijzen van gas beïnvloeden vervolgens de kosten van elektriciteit, meststoffen en industriële processen. Dat effect werkt door naar bedrijven die op duizenden kilometers afstand van het slagveld opereren.

De economische logica van afschrikking is hier bijna omgekeerd. Washington kan Iran ernstige schade toebrengen, maar kan niet voorkomen dat de internationale markten op die schade reageren. Zelfs wanneer de Verenigde Staten relatief minder afhankelijk zijn van olie uit de Golf dan sommige Aziatische landen, blijven Amerikaanse consumenten en ondernemingen verbonden met de wereldprijs. Een president kan de buitenlandse oorlog dus niet scheiden van de binnenlandse benzineprijs.

Ritters kritiek richt zich precies op die politieke blindheid: het idee dat men een tegenstander door verdere verwoesting tot toegeven kan dwingen, zonder de prijs van zijn reactie te hoeven betalen. De energiecrisis toont dat de Verenigde Staten de kosten van een militaire operatie niet volledig naar het aangevallen land kunnen doorschuiven. De wereldmarkt is geen onverschillige toeschouwer.

4. Het Iraanse kernwapenverhaal vraagt om precisie

Ritter stelt dat de Amerikaanse voorstelling van een onmiddellijke Iraanse kernwapendreiging misleidend is. Zijn kritiek verdient aandacht, juist omdat een nucleair veiligheidsargument zeer ingrijpende militaire acties kan legitimeren. Er is een fundamenteel verschil tussen de vaststelling dat een land hoogverrijkt uranium bezit, de mogelijkheid om daarvan uiteindelijk wapengeschikt materiaal te maken en het bewijs dat het land daadwerkelijk een operationeel kernwapen heeft vervaardigd.

Het Internationaal Atoomenergieagentschap (IAEA) rapporteerde vóór de meest recente escalatie een Iraanse voorraad van circa 440,9 kilogram uranium verrijkt tot maximaal 60 procent. Dat is een niveau dat ernstige internationale zorgen rechtvaardigt. Het agentschap heeft echter ook benadrukt dat het na militaire aanvallen en een langdurige beperking van toegang niet langer alle voorraden en locaties voldoende kon verifiëren. In een debat van de VN-Veiligheidsraad eind oktober 2026 kwam die lacune opnieuw aan bod.

De bewering dat Iran al over inzetbare kernwapens beschikt, is daarmee niet als vastgesteld feit aangetoond. Tegelijk kunnen de inspectieproblemen niet worden weggewuifd. Wie het Iraanse nucleaire programma uitsluitend beschrijft als een verzonnen westerse dreiging, verzwakt een belangrijker argument: **juist omdat de huidige feiten niet volledig controleerbaar zijn, was het afbreken van de diplomatieke en inspectiekanalen zo gevaarlijk.**

Een oorlog kan centrifuges beschadigen, gebouwen verwoesten en wetenschappers doden, maar niet automatisch de kennis vernietigen die een nucleair programma mogelijk maakt. Zij kan bovendien de politieke motivatie versterken om gevoelige activiteiten te verbergen. Daarom moet de uitkomst worden beoordeeld op verifieerbare risicoreductie. Een opgeblazen militaire triomfverklaring is geen vervanging voor onafhankelijke inspecties.

5. Het Westen ondermijnde zelf een bestaand nucleair akkoord

De voorgeschiedenis van het Iraanse dossier wordt in korte televisie-interviews vaak weggelaten. In 2015 sloten Iran en de vijf permanente leden van de VN-Veiligheidsraad, Duitsland en de Europese Unie het nucleaire akkoord JCPOA. Iran aanvaardde beperkingen op zijn nucleaire activiteiten en uitgebreide verificatie; daartegenover stond verlichting van nucleair gerelateerde sancties. Het akkoord was niet perfect, maar het bood een controleerbaar kader waarbinnen geschillen diplomatiek konden worden behandeld.

Op 8 mei 2018 trok president Trump de Verenigde Staten uit dat akkoord terug. Het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse Zaken heeft die beslissing destijds publiek verantwoord. Iran ging later zelf beperkingen uit het akkoord overschrijden. Maar de eerste grote breuk in deze specifieke volgorde kwam van Washington. Wie vandaag Iran verwijt dat het onvoldoende vertrouwen wekt, moet zich ook afvragen welk vertrouwen overblijft wanneer een Amerikaanse regering een internationaal onderhandeld akkoord opzegt en de economische druk opnieuw opvoert.

Ritter heeft daarom een wezenlijk punt wanneer hij pleit voor geloofwaardige onderhandelingen in plaats van steeds zwaardere dreigementen. De Verenigde Staten kunnen niet verwachten dat Iran zijn belangrijkste onderhandelingsmiddelen zonder garanties opgeeft, terwijl sancties, blokkades en militaire druk blijven bestaan. Een overeenkomst vergt een ruil van afdwingbare en controleerbare concessies. Een beleid dat vooraf volledige overgave verlangt, maakt een akkoord vrijwel onmogelijk.

Daarmee is niet iedere Iraanse beslissing gerechtvaardigd. Teheran heeft ook verantwoordelijkheid voor transparantie en voor de veiligheid van de landen in de

regio. Maar de centrale beleidsvraag blijft: waarom werd een diplomatiek instrument dat beperkingen en toezicht bood, vervangen door een confrontatie die de controle juist moeilijker maakte? Op die vraag is een verwijzing naar Amerikaanse militaire superioriteit geen antwoord.

6. Ahmad Khatami: een partijwisseling in Washington is geen garantie

De verklaring van de Iraanse vrijdaggebedsleider Ahmad Khatami op 6 november 2026 moet tegen die achtergrond worden gelezen. Volgens hem verschillen Democraten en Republikeinen tegenover Iran niet wezenlijk wanneer de fundamentele Amerikaanse machtsbelangen in het geding zijn. In verslagen van de vrijdagpreek wordt zijn opvatting weergegeven dat Teheran geen automatische verlichting hoeft te verwachten van de uitslag van Amerikaanse verkiezingen.

Zijn uitspraak is een politieke generalisatie: tussen Barack Obama's onderhandelingen over het JCPOA en Trumps latere terugtrekking bestaat juist een aantoonbaar verschil. Toch legt Khatami de vinger op een probleem dat verder gaat dan partijpolitiek. Amerikaanse regeringen wisselen elkaar af, maar sanctiemechanismen, militaire aanwezigheid, bondgenootschappen en de strategische doelstelling om de Iraanse regionale invloed te beperken blijven vaak bestaan. Voor de tegenpartij kan de vraag daarom worden of een toezegging van de ene president nog waarde heeft onder diens opvolger.

Khatami verwees naar de hoeveelheid uraniumhoudend materiaal die in eerdere onderhandelingen uit Iran verdween en naar de voorraad hoogverrijkt uranium die Washington volgens hem ondanks militaire druk niet wist veilig te stellen. Zijn vergelijking tussen yellowcake en hoogverrijkt uranium is technisch niet gelijkwaardig; dat onderscheid moet behouden blijven. Maar de politieke tegenstelling die hij schetst is duidelijk: diplomatie wist materiële afspraken af te dwingen, terwijl militaire dwang tot nu toe geen duurzaam nucleair akkoord heeft opgeleverd.

De les voor Washington is dat geloofwaardigheid niet met verkiezingsretoriek kan worden hersteld. Zij moet blijken uit concrete maatregelen: het naleven van afspraken, het afbouwen van dreiging en de bereidheid om ook Iraanse veiligheidsbelangen als onderhandelbare belangen te erkennen. Zonder die wederkerigheid blijft iedere nieuwe overeenkomst kwetsbaar.

7. Ritters alternatief: niet meer bombarderen, maar de sanctielogica doorbreken

Het meest interessante deel van het gesprek met Ritter is niet zijn voorspelling van een catastrofe, maar het alternatief dat hij formuleert. Hij bepleit een eerste stap van de Verenigde Staten: sancties verminderen, bevroren middelen vrijgeven en een politieke opening creëren. Daartegenover zou Iran de doorgang door Hormuz kunnen herstellen en de onderhandelingen over regionale veiligheid en het nucleaire dossier kunnen hervatten. Ritter wil dus niet slechts kritiek leveren; hij beschrijft een volgorde waarin vertrouwen geleidelijk wordt opgebouwd.

Hij stelt ook voor dat de Amerikaanse militaire aanwezigheid in de regio in een breder veiligheidsarrangement wordt besproken. Een systeem waarbij onder meer regionale landen en mogelijk andere grote mogendheden garanties geven, kan volgens hem op langere termijn meer stabiliteit opleveren dan een permanent Amerikaanse dreiging van buitenaf. Die visie staat haaks op het uitgangspunt dat Washington de ultieme veiligheidsgarant voor de hele regio moet blijven.

Op 6 november 2026 kwamen nieuwe berichten naar buiten over door Qatar bemiddelde voorstellen. Daarin zouden de Amerikaanse blokkade, bevroren Iraanse middelen, inspectietoegang en de heropening van Hormuz in een gefaseerd arrangement worden besproken. De voorstellen waren nog niet aanvaard, maar hun bestaan laat zien dat een diplomatieke agenda mogelijk blijft, zelfs na maanden oorlog. Ritters gedachtegang sluit op belangrijke punten bij dit soort stappen aan.

Een overeenkomst kan vanzelfsprekend niet uitsluitend op goede wil berusten. Het IAEA moet controle kunnen uitvoeren en Golfstaten moeten veiligheidsgaranties krijgen tegen aanvallen op hun grondgebied. Maar die voorwaarden zijn argumenten vóór serieuze diplomatie, niet voor het eindeloos uitstellen daarvan. De betekenis van Ritters voorstel ligt in de omkering van de beleidsvolgorde: eerst voorwaarden scheppen voor veiligheid en vertrouwen, vervolgens de resterende technische en politieke conflicten oplossen.

8. De Oekraïense oorlog: de NAVO kan niet uit de voorgeschiedenis worden geschreven

In het tweede deel van het gesprek richt Ritter zich op Oekraïne. Zijn centrale stelling is dat Washington de oorlog kan helpen beëindigen door een andere keuze te maken over militaire steun en de toekomstige veiligheidsstructuur van Europa. Hij beschouwt de Oekraïense oorlog niet alleen als een afzonderlijk conflict tussen Moskou en Kyiv, maar als de uitkomst van een lange confrontatie tussen Rusland en een door de Verenigde Staten geleid veiligheidsstelsel.

Voor een verklaring van die confrontatie moet men verder teruggaan dan februari 2022. Tijdens de NAVO-top in Boekarest van april 2008 verklaarden de bondgenoten uitdrukkelijk dat Oekraïne en Georgië op termijn lid van de alliantie zouden worden. Dat staat in de officiële slotverklaring. Het was een politieke toezegging zonder onmiddellijk toetredingsschema, maar het signaal was helder: een verdere uitbreiding van het westerse militaire bondgenootschap naar gebieden die Rusland als bijzonder gevoelig beschouwde, bleef een beleidsdoel.

Dat signaal moet worden geplaatst tegenover de veiligheidsbeginselen van de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa. In de OVSE-verklaring van Astana uit 2010 werd de gedachte van ondeelbare veiligheid herbevestigd: staten hebben het recht hun veiligheidsarrangementen te kiezen, maar mogen hun veiligheid niet versterken ten koste van die van andere staten. Beide beginselen staan naast elkaar. Een politiek die slechts het ene benadrukt en het andere negeert, creëert spanningen die niet verdwijnen door ze retorisch weg te redeneren.

Dit verklaart mede waarom Rusland de uitbreiding van westerse militaire structuren als bedreigend presenteerde. Het rechtvaardigt de Russische grootschalige invasie van 2022 niet; de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties veroordeelde die en bevestigde de soevereiniteit van Oekraïne. Maar het maakt de diplomatieke voorgeschiedenis wel relevant. Erkennen dat de NAVO-keuzes bijdroegen aan een gevaarlijke veiligheidsdynamiek is geen bewering dat Oekraïne geen recht op onafhankelijkheid zou hebben.

Ritters analyse krijgt hier haar politieke scherpte: de Verenigde Staten kunnen niet volhouden dat hun eigen strategische beslissingen buiten de geschiedenis van de oorlog vallen. Wie zich uitsluitend beroept op de gebeurtenissen van 2022, zonder de mislukte pogingen om een gemeenschappelijke Europese veiligheidsorde te ontwikkelen serieus te nemen, vertelt een onvolledig verhaal.

9. De akkoorden van Minsk en de verwaarloosde politieke oplossing

Na het geweld in de Donbas vanaf 2014 werd in februari 2015 een pakket maatregelen afgesproken dat bekendstaat als Minsk II. De OVSE publiceerde de overeengekomen tekst. Het pakket omvatte onder meer een staakt-het-vuren, terugtrekking van zware wapens, maatregelen over gevangenen, humanitaire kwesties en een politiek traject voor de betrokken gebieden. De uitvoering stokte. Er waren wederzijdse beschuldigingen en het geweld bleef voortduren.

Een ernstige terugblik moet onderzoeken waarom de betrokken regeringen geen oplossing bereikten en welke rollen Frankrijk, Duitsland, Rusland, Oekraïne en de Verenigde Staten daarbij speelden. De complexe verantwoordelijkheden kunnen niet met één slogan worden afgedaan. Maar het mislukken van Minsk is wel een waarschuwing: wanneer een politiek proces geen vertrouwen, uitvoerbare stappen en effectieve controle krijgt, kan het een tussenfase worden op weg naar een veel grotere oorlog.

Ritter stelt dat het Westen opnieuw een onrealistisch militair einddoel boven een onderhandelbare uitkomst plaatst. Zijn voorspelling dat Rusland uiteindelijk militair de overhand zal hebben, blijft een strategische inschatting. Zij moet worden getoetst aan de werkelijke situatie en kan niet als zekerheid worden gepresenteerd. De relevante beleidsvraag blijft echter of het voortzetten van een uitputtingsoorlog zonder geloofwaardig politiek traject de positie van Oekraïne daadwerkelijk verbetert, of vooral de toekomstige schade vergroot.

10. Een uitputtingsoorlog wordt betaald met mensenlevens

In het aangeleverde transcript beschrijft Ritter het Oekraïense front als een systeem waarin eenheden steeds nieuwe manschappen nodig hebben en waarin drones een belangrijke rol spelen bij het vertragen van Russische aanvallen. Zijn beschrijving van de militaire logica is hard: soldaten worden ingezet in een omgeving waarin verliezen snel kunnen oplopen, terwijl technologische middelen proberen de tegenstander zo veel mogelijk schade toe te brengen.

Ritter doet daarnaast zeer specifieke aantijgingen over geheime detentielocaties, dwang, corruptie en het verhandelen van manschappen. Voor de genoemde aantallen en praktijken levert het aangeleverde transcript geen onafhankelijk controleerbaar dossier. Daarom kunnen die uitspraken alleen als *beschuldigingen van Ritter* worden weergegeven. Het zou onverstandig zijn een sterke kritiek op de uitputtingsoorlog afhankelijk te maken van onbewezen getallen.

De bredere morele vraag blijft ook zonder die getallen overeind. Hoeveel mensenlevens mag een strategie kosten voordat haar politieke haalbaarheid opnieuw wordt getoetst? Wanneer een regering of bondgenoot steeds zegt dat de overwinning slechts meer tijd en meer middelen vereist, moet publiek worden uitgelegd wat dat concreet betekent, welke verliezen worden verwacht en op welke wijze een einde aan de oorlog kan worden bereikt. Zolang die antwoorden ontbreken, dreigt 'steun zolang als nodig' een formule te worden die politieke besluitvorming vervangt.

De VN-mensenrechtenmissie rapporteerde voor de eerste negen maanden van 2026 minstens 2.570 gedode en 15.211 gewonde burgers in Oekraïne. Dit zijn geverifieerde minimumaantallen. De cijfers maken zichtbaar dat de oorlog geen abstract strategisch schaakspel is. Ook de Russische burgerbevolking en bewoners van bezette gebieden kunnen slachtoffer zijn van aanvallen. Alle aantijgingen over doelwitten verdienen onafhankelijk onderzoek. Voor iedere partij blijven de regels voor onderscheid, proportionaliteit en bescherming van burgers gelden.

11. Het westerse oorlogsverhaal verzwijgt de kosten van eindeloos doorgaan

Een van de zwakste punten van veel politieke communicatie over Oekraïne is de neiging om militaire hulp op zichzelf als een strategie te presenteren. Wapens leveren is een middel, geen definitie van een aanvaardbare politieke uitkomst. Een regering moet kunnen uitleggen hoe de gekozen middelen tot veiligheid, onderhandelingen of een duurzame regeling leiden. Anders verandert de discussie over buitenlandse politiek in een morele test: wie twijfelt aan de effectiviteit van nog meer militaire steun, wordt voorgesteld alsof hij onverschillig staat tegenover de slachtoffers.

Ritter verwerpt die tegenstelling. Zijn stelling is dat het beëindigen van de oorlog juist een noodzakelijke voorwaarde is om de menselijke, economische en demografische toekomst van Oekraïne te beschermen. Daar valt een stevig argument voor te maken. Elke extra oorlogsmaand betekent nieuwe verliezen, verwoesting van infrastructuur, langdurige verplaatsing van burgers en het verder aantasten van een normaal maatschappelijk leven. Een land kan formeel blijven bestaan maar materieel en sociaal zwaar verarmen.

Washington kan met één besluit niet alle oorzaken van het conflict wegnemen, maar zijn invloed is aanzienlijk. Europa heeft inmiddels zijn eigen militaire steun vergroot en Oekraïne neemt zelf beslissingen over zijn verdediging. De Ukraine Support Tracker van het Kiel Institute toont dat de Europese financiële en militaire toezeggingen zijn toegenomen. Dat beantwoordt echter niet Ritters strategische vraag of specifieke Amerikaanse capaciteiten, inlichtingen, logistiek en politieke invloed werkelijk door Europa kunnen worden vervangen. Een optelsom van toegezegde euro's is niet hetzelfde als de vervangbaarheid van iedere militaire functie. Zijn essentiële punt is dat de Verenigde Staten grote invloed op het verloop van de oorlog hebben en die invloed voor onderhandelingen kunnen inzetten in plaats van uitsluitend voor voortzetting van de gevechten.

De echte keuze is niet simpelweg tussen onmiddellijke capitulatie en onbeperkte oorlog. Zij is tussen steeds grotere militaire investeringen zonder duidelijk eindtraject en een moeizaam onderhandelingsproces waarin veiligheidsbelangen, grenzen, garanties en wederopbouw serieus worden besproken. Een dergelijke regeling kan alleen duurzaam zijn wanneer Oekraïne zelf volwaardig deelneemt.

12. Europa betaalt een economische prijs voor zijn geopolitieke koers

Ritter legt een rechtstreeks verband tussen de oorlog in Oekraïne en de Europese energie-economie. Voor de verslechtering van de betrekkingen met Rusland waren Russische gasleveringen een belangrijk onderdeel van de Europese industrie en energievoorziening. De oorlog, wederzijdse sancties, leveringsbeperkingen en de politieke keuze om de afhankelijkheid af te bouwen hebben dat model vrijwel ontmanteld. Europa heeft alternatieve leveranciers gezocht, maar de energiekosten en aanpassingen hebben gevolgen voor ondernemingen en consumenten.

De Europese Raad meldt dat het aandeel van Russisch gas in de totale EU-invoer daalde van ongeveer 45 procent in 2021 tot ongeveer 13 procent in 2025. In januari 2026 namen de EU-landen maatregelen aan om de resterende invoer gefaseerd stop te zetten. Die keuze werd gemotiveerd vanuit veiligheid en de wens de afhankelijkheid van Rusland te verminderen. Maar ook een als strategisch noodzakelijk voorgestelde keuze heeft economische kosten die eerlijk moeten worden besproken.

Ritter bepleit dat een toekomstige vredesregeling opnieuw ruimte kan creëren voor handel in Russische energie. Hij noemt onder meer de mogelijkheid dat Oekraïne via doorvoer van gas of olie inkomsten verdient. Of die routes politiek en economisch weer mogelijk worden, valt nu niet met zekerheid te zeggen. Het is echter niet onredelijk om handel, transit, infrastructuur en wederopbouw onderdeel te maken van een vredesregeling. Een duurzame Europese economie vereist voorspelbare energievoorziening.

De oorlog rond Iran heeft de Europese kwetsbaarheid bovendien vergroot. De IEA-publicatie van 3 november 2026 waarschuwt dat beperkte gasvoorraden en verminderde LNG-stromen via Hormuz de mondiale gasmarkt tot in 2027 krap kunnen houden. Europa wordt zo geconfronteerd met de gevolgen van twee veiligheidscrises tegelijk. Het westerse beleid kan zijn economische gevolgen niet blijven afdoen als een bijkomstig ongemak.

Dit is geen pleidooi voor het herstellen van onbeperkte afhankelijkheid van één leverancier. Het is een pleidooi om het economische belang van burgers en industrie opnieuw een volwaardige plaats te geven in het buitenlandse beleid. Strategische autonomie is weinig waard wanneer die gepaard gaat met structurele verarming zonder een geloofwaardig vooruitzicht op vrede.

13. De oorlogseconomie: wie wint bij steeds hogere militaire uitgaven?

In zijn gesprek spreekt Ritter over het militair-industriële complex en de belangen die bestaan bij voortdurende wapenproductie en steun aan militaire operaties. Die kritiek is niet af te doen als een complottheorie, zolang zij gericht blijft op controleerbare geldstromen en beleidskeuzes. Defensiecontracten, exportvergunningen, lobbywerk en de concentratie van politieke en economische macht zijn onderwerpen die democratische controle verdienen.

Het onafhankelijke onderzoeksinstituut SIPRI berekende dat de wereldwijde militaire uitgaven in 2025 stegen tot ongeveer 2.887 miljard Amerikaanse dollar, het hoogste niveau in zijn historische reeks. De NAVO-landen waren samen goed voor ongeveer 55 procent van de mondiale militaire uitgaven. Dit cijfer bewijst niet dat iedere militaire uitgave ongeoorloofd is, maar illustreert wel de omvang van de middelen die de internationale veiligheidsorde opslorpt. Volgens SIPRI's rapport van april 2026 namen de uitgaven al elf opeenvolgende jaren toe.

Wanneer regeringen burgers vragen te besparen op publieke voorzieningen, maar tegelijk een steeds grotere militaire inspanning als onvermijdelijk presenteren, is een kritisch debat noodzakelijk. Welke dreigingen worden daadwerkelijk verminderd? Welke contracten leveren aantoonbare veiligheid op? Welke middelen worden uitgetrokken voor diplomatie, herstel van vertrouwen en wederopbouw? En wie beslist wanneer een oorlog die niet het beloofde resultaat oplevert, moet worden heroverwogen?

Ritters politieke argument is dat een systeem dat zich voortdurend op nieuwe escalatie voorbereidt, moeite kan krijgen om een onderhandelingsresultaat als succes te erkennen. Dat is een interpretatie, geen bewezen algemeen mechanisme. Maar zij verdient onderzoek. Een vredesakkoord levert geen spectaculaire beelden van nieuwe wapensystemen op; zijn maatschappelijk rendement zit juist in schade die niet meer wordt aangericht.

14. Dmitri Medvedev en de onzichtbare macht van Starlink

De derde aangeleverde bron is een verklaring van Dmitri Medvedev over Elon Musk. De Russische oud-president beschuldigt Musk ervan dat zijn satellietnetwerk Starlink de Oekraïense oorlogsinspanning mogelijk heeft gemaakt en daardoor aan geweld tegen Russische burgers heeft bijgedragen. Zijn bewoordingen zijn buitengewoon vijandig. Die toon moet niet worden overgenomen om de onderliggende vraag ernstig te nemen: welke verantwoordelijkheid dragen ondernemingen waarvan de technologie onmisbaar wordt voor militaire operaties?

Starlink is niet zomaar een internetdienst wanneer terminals worden gebruikt voor communicatie tussen militaire eenheden, logistiek en drones. De recente controverse rond beperkingen van de commerciële Starlink-dienst en het onderscheid met Starshield toont aan dat beslissingen van een privéonderneming het operationele functioneren van een leger kunnen beïnvloeden. Een analyse van het Center for Strategic and International Studies beschrijft hoe SpaceX, Amerikaanse overheidsinstanties en Oekraïense gebruikers betrokken zijn bij beslissingen over toegang.

Medvedevs specifieke beschuldiging dat Musk persoonlijk verantwoordelijkheid draagt voor aanvallen op burgers is daarmee niet bewezen. Zulke verantwoordelijkheid vereist concreet bewijs over de betrokkenheid bij bepaalde aanvallen en de relevante rechtsregels. Maar de grotere politieke kwestie is onmiskenbaar: private technologie kan deel worden van een oorlogsinfrastructuur, terwijl de publieke controle achterblijft bij haar strategisch belang.

Dat roept vragen op die evenzeer gelden voor andere technologiebedrijven. Wie mag een militaire gebruiker afsluiten? Wie beslist over het geografische bereik van diensten? Hoe kunnen regeringen voorkomen dat particuliere ondernemers feitelijk over onderdelen van oorlogsvoering beslissen zonder parlementaire verantwoording? En hoe wordt toezicht gehouden op het gebruik van communicatiesystemen voor aanvallen die mogelijk het oorlogsrecht schenden?

Medvedevs verklaring is in de eerste plaats een Russische politieke aanklacht. Maar wie haar enkel als scheldpartij behandelt, mist een relevant onderwerp: de militarisering van commerciële infrastructuur en de groeiende invloed van private technologie op het internationale machtsevenwicht.

15. Selectieve berichtgeving maakt de oorlog langer en het debat armer

Scott Ritter richt zijn felste woorden op wat hij beschouwt als de misleidende voorstelling van de oorlog in Oekraïne. Volgens hem worden claims over verliezen,

Russische militaire zwakte, Oekraïense successen en de rol van drones te vaak zonder kritische controle overgenomen. Het is niet nodig om al zijn tegenclaims te aanvaarden om de journalistieke vraag scherp te stellen: waarom krijgt de ene officiële militaire verklaring voortdurend ruime aandacht, terwijl een afwijkende strategische analyse soms bij voorbaat als verdacht wordt behandeld?

In oorlogstijd zijn militaire verliescijfers bijzonder moeilijk onafhankelijk te controleren. Dat geldt voor Oekraïense, Russische en Amerikaanse schattingen. Wie de aantallen van de ene partij presenteert als objectieve werkelijkheid en die van de andere uitsluitend als propaganda, hanteert geen consistente norm. De oplossing is niet om een westers verhaal simpelweg door een Russisch verhaal te vervangen, maar om claims te onderscheiden van geverifieerde gegevens en onzekerheid openlijk te vermelden.

Hetzelfde geldt voor meldingen over aanvallen op burgerdoelen. Ritter beweert in het transcript dat bepaalde Oekraïense militaire functies verborgen zouden zijn geweest in of bij civiele locaties. Zulke beschuldigingen moeten per geval worden onderzocht. Wanneer een gebouw daadwerkelijk voor militaire doeleinden wordt gebruikt, kunnen er juridische vragen over de bescherming van dat doel ontstaan; de aanwezigheid van burgers heft de verplichting tot proportionaliteit en voorzorg echter niet op. Het Internationaal Comité van het Rode Kruis maakt die regels duidelijk.

Onafhankelijke mensenrechtenonderzoeken tonen ernstige schendingen en grote aantallen burgerslachtoffers. De VN-mensenrechtenmissie rapporteert slachtoffers in Oekraïne en wijst op de beperkingen van verificatie in door Rusland bezette gebieden en op Russisch grondgebied. Dat onderzoek mag niet selectief worden aangehaald om een vooraf vastgelegde politieke conclusie te rechtvaardigen. De slachtoffers van oorlog verdienen meer dan een rol in het mediaspel van strijdende regeringen.

Een kritische pers heeft de plicht ook ongemakkelijke vragen te stellen over westerse beslissingen: waarom werden vroegere diplomatieke kaders verlaten? Welke aannames over de mogelijkheden van sancties en militaire druk bleken onjuist? Waarom werden de economische neveneffecten onderschat? En welke rol speelt de behoefte van regeringen om hun eerdere keuzes achteraf te verdedigen? Dat is geen propaganda voor Moskou of Teheran, maar een noodzakelijke correctie op propaganda van welke oorsprong dan ook.

16. De Amerikaanse verkiezingsuitslag toont de binnenlandse prijs van oorlog

De Amerikaanse tussentijdse verkiezingen van 3 november 2026 hebben een belangrijke politieke verschuiving teweeggebracht. De Democraten boekten grote winst; publieke onvrede over de oorlog met Iran en de gevolgen voor de brandstofprijzen speelde daarbij een rol. De politieke boodschap is dat een buitenlands militair project nooit werkelijk van de economische belangen van de eigen bevolking kan worden losgemaakt.

Ritter ziet in de verkiezingsuitslag een gelegenheid om de richting te veranderen. Een president die niet meer onmiddellijk voor dezelfde kiezers moet verschijnen, kan volgens hem proberen een akkoord tot stand te brengen dat uiteindelijk lagere energieprijzen en minder militaire risico's oplevert. Zijn voorgestelde maatregelen zijn ingrijpend, maar raken aan een politieke werkelijkheid: wanneer oorlog onpopulair wordt, kan diplomatie plotseling aantrekkelijker worden voor regeringen die haar eerder afwezen.

Dat betekent niet dat een Democratische meerderheid vanzelf een vredesbeweging vormt. Khatami's kritiek op de continuïteit van het Amerikaanse beleid blijft relevant. Het Congres kan oorlogsuitgaven beïnvloeden en politieke druk uitoefenen, maar de belangen en meningsverschillen lopen door beide partijen heen. De toets is niet de partijnaam, maar de bereidheid om verdere escalatie af te wijzen en diplomatieke resultaten meetbaar te maken.

17. Twee oorlogen, één vraag: wie mag de veiligheidsorde bepalen?

Iran en Oekraïne zijn geen identieke conflicten. Hun historische oorzaken, juridische omstandigheden en betrokken partijen verschillen. Toch raken beide aan een terugkerend vraagstuk in de internationale politiek: hoe kan een grote mogendheid haar veiligheidsbelangen nastreven zonder te vervallen in de overtuiging dat andere staten slechts moeten gehoorzamen?

De Verenigde Staten beschikken nog altijd over uitzonderlijke militaire, economische en technologische macht. Maar militaire macht is niet hetzelfde als het vermogen een duurzame politieke orde op te leggen. In Iran heeft de militaire confrontatie bijgedragen aan een ontwrichting van de mondiale energievoorziening. In Oekraïne is de oorlog uitgegroeid tot een langdurige uitputtingsstrijd waarin de toekomst van een land en de Europese veiligheidsstructuur op het spel staan. In beide gevallen is de behoefte aan een politieke uitweg groter dan de retoriek van onvoorwaardelijke overwinning doet vermoeden.

Ritter stelt dat Washington zijn eigen macht realistischer moet beoordelen en de belangen van andere staten serieus moet nemen. Zijn tegenstanders kunnen bezwaar hebben tegen zijn interpretatie van Rusland of Iran. Maar de vraag of Amerikaanse beleidsmakers de kosten van escalatie systematisch onderschatten, kan niet worden beantwoord door hem eenvoudigweg als controversiële commentator weg te zetten. Zij vraagt een beoordeling van de resultaten van het gevoerde beleid.

18. Een diplomatieke agenda die de oorlogslogica doorbreekt

Wat zou een andere koers concreet betekenen? Allereerst moet worden erkend dat diplomatie niet noodzakelijk een teken van zwakte is. Onderhandelingen tussen tegenstanders zijn zinvol juist omdat zij elkaar niet vertrouwen. De uitkomst zal zelden volledig overeenkomen met de maximale eisen van één partij. Een duurzaam akkoord is een compromis dat voor alle betrokkenen voldoende veiligheid en controleerbaarheid biedt.

Voor Iran betekent dat een wederkerig traject waarin nieuwe aanvallen op de energie-infrastructuur worden vermeden, de scheepvaart door Hormuz wordt hersteld, economische blokkades in fasen worden verminderd en het IAEA toegang krijgt tot het relevante nucleaire materiaal. De veiligheid van de Golfstaten moet onderdeel zijn van het akkoord. Een land dat door oorlog werd getroffen, zal geen volledige transparantie aanvaarden wanneer het blijft vrezen voor een volgende aanval; de andere partijen zullen geen sanctiedruk laten varen zonder controleerbare stappen. Juist daarom is fasering noodzakelijk.

Voor Oekraïne vraagt een geloofwaardig vredestraject om een gecontroleerd bestand, humanitaire toegang, gevangenenuitwisseling, onderhandelingen over veiligheidsgaranties en een serieuze discussie over de toekomstige Europese veiligheidsorde. De rol van de NAVO moet daarbij bespreekbaar zijn, zoals ook de soevereiniteit van Oekraïne en de veiligheid van zijn bevolking niet kunnen worden genegeerd. Een akkoord dat buiten Oekraïne om wordt opgelegd, zal moeilijk duurzaam zijn. Evenmin zal een regeling standhouden wanneer de veiligheidszorgen van Rusland eenvoudig worden afgedaan als een onderwerp waarover niet mag worden gesproken.

Voor Europa betekent het een herwaardering van zijn eigen economische en diplomatieke belangen. De Unie moet zich afvragen hoe haar industriële basis, energiezekerheid en sociale welvaart kunnen samengaan met een veilige en vreedzame toekomst op het continent. Dat vereist meer dan het volgen van Amerikaanse politieke koerswisselingen of het verhogen van defensiebudgetten. Een

zelfstandig Europees veiligheidsbeleid moet ook de moed hebben om te onderhandelen.

Voor de Verenigde Staten betekent het een einde aan de illusie dat dreiging, sancties en militaire superioriteit iedere politieke kwestie kunnen oplossen. Washington kan invloed uitoefenen op meerdere strijdende en bemiddelende partijen, en zou die invloed moeten gebruiken om het aantal slachtoffers en de economische schade te verminderen. Een geslaagde onderhandeling kan een veel grotere strategische prestatie zijn dan een extra bombardement zonder duidelijk einddoel.

Conclusie: de leugen van de moeiteloze overwinning

De meest misleidende gedachte in de westerse oorlogsretoriek is niet dat iedere afzonderlijke officiële mededeling onwaar zou zijn. Het is de terugkerende suggestie dat militaire overmacht vanzelf politieke veiligheid voortbrengt, dat sancties de tegenstander onvermijdelijk doen capituleren en dat de economische kosten van escalatie beheersbaar blijven zolang men voldoende vastberaden optreedt. De gebeurtenissen in Iran en Oekraïne geven alle reden om die aannames kritisch te onderzoeken.

Scott Ritter houdt het Amerikaanse establishment een ongemakkelijke spiegel voor. Zijn kritiek op het overschatten van militaire macht, zijn waarschuwing over de energie-infrastructuur van de Golf en zijn pleidooi voor onderhandelingen verdienen een centrale plaats in het debat. Ahmad Khatami belicht het wantrouwen dat door opeenvolgende Amerikaanse beleidskeuzes is opgebouwd. Dmitri Medvedev wijst, ondanks zijn polemische taal, op een belangrijk nieuw probleem: de macht van commerciële communicatietechnologie in moderne oorlogvoering.

Geen van deze drie stemmen hoeft kritiekloos te worden gevolgd om hun argumenten ernstig te nemen. Maar het Westen heeft evenmin een vanzelfsprekend recht op het laatste woord over de oorzaken, het verloop of de gewenste afloop van deze conflicten. Juist de zichtbare economische, humanitaire en diplomatieke kosten maken een herbeoordeling noodzakelijk. Wie na maanden of jaren oorlog uitsluitend om meer wapens, meer sancties en meer escalatie blijft vragen, moet uitleggen hoe dat beleid uiteindelijk vrede zal opleveren.

De werkelijke prijs van de illusie wordt betaald door mensen die nooit over de oorlog hebben beslist. Zij betalen aan de pomp en op hun energiefactuur, verliezen hun werk of hun woning, wachten op familieleden die niet terugkeren en erven een wereld waarin vijandschap opnieuw de normale toestand dreigt te worden. Daarom verdient de vraag van Scott Ritter een ernstig antwoord: hoeveel

economische en menselijke schade is Washington nog bereid te aanvaarden voordat het onderhandeling belangrijker vindt dan de schijn van militaire onkwetsbaarheid?

Bronnen en verantwoording

De drie aangeleverde uitgangsbronnen:

1. Scott Ritter, “Total Energy Blackout Now Inevitable If This Happens”, videogesprek en door de opdrachtgever aangeleverd automatisch transcript. Door transcriptiefouten zijn uitspraken geparafraseerd en niet als gecontroleerde letterlijke citaten gepresenteerd.

2. Ahmad Khatami, vrijdagpreek in Teheran van 6 november 2026; zie berichtgeving over zijn verklaring.

3. Dmitri Medvedev, verklaring over Elon Musk en Starlink in november 2026; weergave van de verklaring. De specifieke beschuldigingen daarin zijn niet als zelfstandig bewezen feiten behandeld.

Aanvullende documenten en controlebronnen:

4. IEA, “Oil markets strain to plug the gap left by Middle East supply shortfall”, 18 september 2026.

5. IEA, “Global Gas Security Review 2026”, 3 november 2026.

6. IMF, “How the War in the Middle East Is Affecting Energy, Trade, and Finance”, 30 maart 2026.

7. IAEA, rapport over de Iraanse verrijkte-uraniumvoorraad en verificatie, september 2025.

8. VN-Veiligheidsraad, non-proliferatiedebat en verklaringen over Iran, oktober 2026.

9. Amerikaans ministerie van Buitenlandse Zaken, terugtrekking uit het JCPOA, 8 mei 2018.

10. NAVO, officiële verklaring van de top in Boekarest, april 2008.

11. OVSE, akkoorden van Minsk II, februari 2015.

12. OVSE, Verklaring van Astana over ondeelbare veiligheid, december 2010.

13. VN, resolutie van de Algemene Vergadering over Oekraïne, maart 2022.

14. VN-mensenrechtenmissie, burgerverliezen in Oekraïne tot september 2026.

15. Kiel Institute, Ukraine Support Tracker.

16. Raad van de Europese Unie, beleid inzake Russische energie-invoer.

17. SIPRI, “Trends in World Military Expenditure, 2025”, april 2026.

18. CSIS, “Who Controls Ukraine’s Starlink Access?”, november 2026.

19. Internationaal Comité van het Rode Kruis, regels ter bescherming van burgers in gewapende conflicten.

Redactionele noot: dit is een opiniërend achtergrondartikel dat de Amerikaanse en westerse oorlogspolitiek kritisch onderzoekt vanuit de door Scott Ritter geformuleerde strategische argumenten. De tekst maakt onderscheid tussen controleerbare gebeurtenissen, politieke interpretaties en onbewezen beschuldigingen. De feitelijke stand van zaken is weergegeven tot en met 7 november 2026.